

Advies aan Provinciale Staten		Uw contactpersoon S. Neeskens AD/STG	
Tbv Statenvergadering d.d	30-05-2023	Doorkiesnummer +31 235145282 neeskenss@noord-holland.nl	
Datum interim commissievergadering	15-05-2023	25 mei 2023	1 7
Onderwerp: Waddenfonds begroting 2023 en jaarstukken 2022			

De interim-commissie adviseert:

De voordracht Waddenfonds begroting 2023 en jaarstukken 2022 als bespreekstuk te agenderen voor de Statenvergadering van dinsdag 30 mei 2023.

5 A-agenda Water

5.a Waddenfonds begroting 2023 en jaarstukken 2022

Provinciale Staten hebben als deelnemer in de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds een kaderstellende en toezichhoudende rol. Vanuit die verantwoordelijkheid kan PS zienswijzen kenbaar maken aan het Dagelijks Bestuur van het Waddenfonds. Het Dagelijks Bestuur voegt de commentaren, waarin deze zienswijzen zijn vervat, bij de ontwerpbegroting 2024, zoals deze aan het Algemeen Bestuur van het Waddenfonds worden aangeboden. Het Algemeen Bestuur stelt deze vast in haar vergadering van 7 juli 2023.

Het Rijk heeft in 2012 het Waddenfonds gedecentraliseerd naar de drie Waddenprovincies (Fryslân, Groningen en Noord-Holland). Het Waddenfonds is verantwoordelijk voor het verlenen van subsidies die passen binnen de hoofddoelen (natuur en duurzame economische ontwikkeling) van dit fonds.

De commissie is gevraagd PS te adviseren over de voordracht van de begroting 2024 en de jaarstukken 2022 van het Waddenfonds. De voordracht zal worden geagendeerd voor de PS-vergadering van 30 mei 2023.

Eerste termijn commissie

Mevrouw **Haas** (PvdD) geeft aan dat de ecologische toestand van het Waddengebied zeer slecht is. Een nieuwe natuurgrijs dreigt, namelijk die van het water. Het Waddenfondsgeld is dringend nodig voor herstel van de ecologische waarden. De Partij voor de Dieren doet drie voorstellen:

- Eerst focussen op ecologie-versterking bij investeringen in economische activiteiten. Vermijd activiteiten die het ecologisch herstel belemmeren en stimuleer juist alleen activiteiten die het ecologisch herstel bevorderen. Dit bevordert de economie, bespaart kosten op de lange termijn en worden bezoekers behouden die juist voor die natuurwaarde komen.
- Vermijd schadelijke activiteiten zoals hengelen. Via hengelen komen er jaarlijks tonnen lood in water en bodem. Ondanks dat dit al jaren bekend is, ziet Partij voor de Dieren geen verbetering. Het gebruik van lood moet naar nul. PS heeft eerder haar zorgen hierover geuit. De vraag aan de commissieleden om hier opnieuw in mee te gaan. Ook de garnalenvisserij is schadelijk.

De heer **Roosendaal** (VVD) vraagt in dit kader hoe Partij voor de Dieren staat tegenover pleziervaart in het Waddengebied.

Mevrouw **Haas** (PvdD) antwoordt

Mevrouw **Sijbenga** (BBB) vraagt wat Partij voor de Dieren verstaat onder schadelijkheid door de garnalenvisserij.

Mevrouw **Haas** (PvdD) antwoordt dat dit de schade aan de bodem betreft. De netten schrapen over de bodem, waardoor er veel schade ontstaat en er ongewenste bijvangst is.

Mevrouw **Sijbenga** (BBB) vraagt of Partij voor de Dieren bekend is met een onlangs verschenen Duits rapport waaruit blijkt dat er minimale schade door de garnalenvisserij wordt veroorzaakt en dat er wel schade ontstaat als gevolg van zandwinning en andere objecten.

Mevrouw **Haas** (PvdD) is bekend met dit rapport en antwoordt dat er geen consensus is over de onderzoeksresultaten.

De spreker vervolgt haar inbreng.

- De Partij voor de Dieren vindt de keuze van het ministerie om de garnalenvisserij zonder natuurvergunning te gedogen onbegrijpelijk. De spreker pleit ervoor dat PS het ministerie oproept om, juist in deze tijd, te handhaven op die natuurvergunning bij de garnalenvisserij.
- Eind vorig jaar verscheen een rapport van de Waddenacademie, gefinancierd door het Waddenfonds, over het toekennen van rechten aan de Waddenzee. De studie toont aan dat dit plan de bescherming van de Waddenzee kan verbeteren. Commissieleden en GS worden gevraagd om gezamenlijke steun te geven voor het toekennen van deze rechten en zo de bescherming van het gebied te versnellen.

De heer **Stulemeijer** (50PLUS) heeft met tevredenheid kennisgenomen van de goedkeuring van de accountant voor de jaarrekening 2022. Het positieve jaarresultaat van bijna 1,9 miljoen en de bestemming daarvan stemmen 50PLUS positief. 50PLUS heeft een vraag over de begroting. Na 2027 zullen niet alle

projecten zijn afgerond. Voor die projecten is beheer nodig. Welke projecten zouden dit kunnen zijn? Kan de gedeputeerde een indicatie geven van het budget wat hiervoor nodig is?

50PLUS gaat akkoord met het advies van GS om geen zienswijze in te dienen.

De **voorzitter** vraagt technische vragen voorafgaand aan de commissievergadering in te dienen.

De heer **Roosendaal** (VVD) heeft de volgende vragen:

- Richting de Partij voor de Dieren is de spreker benieuwd hoe het toekennen van rechten aan een gebied vorm moet worden gegeven, of dat niet middels een rechtspersoonlijkheid moet gaan bijvoorbeeld.
- Het Waddenfonds eindigt na 2027. Wanneer volgt er een evaluatie en een advies over de toekomstige periode? Hoe wordt PS hierin betrokken? Wat is de rol van het Rijk? De spreker verneemt graag de visie van het college hierop.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) heeft, net als voorgaande jaren, gemengde gevoelens over de begroting. De PVV steunt activiteiten gericht op natuur en landschapswaarden in het Waddengebied, een uniek natuurgebied. Echter, de spreker is kritisch over de energietransitie en beschouwt het als onbetrouwbare stroomvoorziening. Hij benadrukt dat elektriciteitsverbruik slechts een klein deel van het totale energieverbruik is. De PVV adviseert deze voordracht te agenderen als een hamerstuk.

Mevrouw **Sijbenga** (BBB) dankt voor het goede en duidelijke stuk, zeker voor beginnende Statenleden, omdat het verleden en heden is meegenomen. Er is naar tevredenheid rekening gehouden met het vastgestelde investeringskader van het Waddengebied en de vastgestelde investeringsprogramma's. In de nieuwe wet is vastgelegd dat per verslagjaar in de jaarrekening verantwoording moet worden afgelegd over de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur. De BBB pleit ervoor de nog op te volgen aanbevelingen, de periodiek, het aanvraagproces met aanvragen eens te evalueren, zodat Provinciale Staten scherp blijven op het proces en te evalueren en monitoren wat projecten hebben bijgedragen aan de doelen.

De heer **Mantel** (JA21) dankt het college voor de heldere begeleidende brief. De accountant ziet geen bijzonderheden in de stukken uit 2022 en JA21 heeft geen opmerkingen. De fractie dankt de accountant voor het overzichtelijke document.

De spreker heeft een vraag over de Begroting 2024. Op pagina 9 staat een COVID-ophoging van bijna € 5,5 miljoen bij de verleende begrotingssubsidies. JA21 vraagt naar de noodzaak, oorsprong en vaststelling van deze bedragen, zoals de € 3,2 miljoen verhoging bij Werelderfgoed Centrum Waddenzee. JA21 vraagt de gedeputeerde dit toe te lichten.

JA21 is nooit een groot voorstander geweest van grote gemeenschappelijke regelingen vanwege hoge kosten en uitgaven aan doelen waar JA21 niet echt de noodzaak van inziet. Er zijn wel positieve resultaten. JA21 beschouwt dit agendapunt als een hamerstuk.

De heer **Mülder** (D66) geeft aan dat D66 weinig opmerkingen heeft over het stuk en sluit zich aan bij Partij voor de Dieren over de rechtspositie van de Wadden. Er zijn ideeën om een rechtspersoon te maken na het aflopen van het Waddenfonds. D66 is benieuwd naar de reactie van de gedeputeerde hierover.

De heer **Laport** (GL) heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- De spreker is onder de indruk van de schoonheid van het Waddengebied en benadrukt het belang van het Waddenfonds. Er is zorg over het einde van de rijksfinanciering in 2026 en de regeling in 2028. De vraag is of de portefeuillehouder dit ook betreurt en nadenkt over een vervolg.
- Het tweede punt dat namens GroenLinks naar voren wordt gebracht, is de besteding van de gelden. In het afgelopen jaar werd ongeveer 75% van de gelden gebruikt voor leuke activiteiten zoals evenementen, rondleidingen en gastronomische projecten, terwijl slechts 25% werd geïnvesteerd in ecologische projecten. GroenLinks betreurt deze verhouding. In het verleden ging de helft van de gelden naar ecologische doelen en GroenLinks zou graag zien dat dit opnieuw wordt nagestreefd.
- De spreker beschouwt het Waddengebied als het meest unieke natuurgebied van Nederland en het wordt, net als veel andere natuurgebieden, bedreigd door de stijgende zeespiegel, de opwarming van de aarde, de toename van exoten, de afname van vegetatie, enzovoort. Het verdient daarom bescherming, en het Waddenfonds kan een waardevolle bijdrage leveren aan die bescherming. Het beschermen van het Waddengebied is ook een van de hoofddoelstellingen die door GroenLinks zijn geformuleerd. Daarom is het belangrijk om hier aandacht aan te besteden.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) vraagt zich af hoe GroenLinks tot de conclusie komt dat er sprake zou zijn van opwarming, aangezien de metingen al jarenlang laten zien dat dit niet het geval is.

De heer **Laport** (GL) antwoordt dat hij uit wetenschappelijke publicaties blijkt dat ongeveer 95% van die publicaties de opwarming van de aarde ondersteunt.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) verzoekt GroenLinks schriftelijk te verwijzen naar de specifieke wetenschappelijke publicaties waarop zij zich baseren. Hij geeft aan dat hij niet bekend is met deze publicaties en benadrukt dat hij zich al vijftien jaar in het onderwerp verdiept.

De heer **Laport** (GL) is bereid dit te doen, maar de spreker denkt dat als men erop googelt, er genoeg publicaties te vinden zijn over dit onderwerp.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) dankt voor de heldere informatie over het Waddenfonds. Het CDA wil graag verder ingaan op de garnalenvisserij, waar ook in het stuk en door andere partijen al over gesproken is. De garnalenvisserij wordt beschouwd als een vorm van visserij met een lage impact en momenteel wordt er gewerkt aan een gedragscode voor de gehele garnalenketen, met als doel een duurzame toekomst te waarborgen met respect voor de zeebodem en de natuur. Het CDA is van mening dat er rekening moet worden gehouden met het sociaaleconomische en cultuurhistorische belang van de garnalenvisserij voor de dorpsgemeenschappen, zoals die ook in Noord-Holland voorkomen, zoals Den Oever, waar dit een zeer belangrijk onderwerp is. Momenteel worden er afspraken gemaakt tussen de minister,

natuurorganisaties en de visserij. Het CDA pleit ervoor dat er ruimte wordt geboden en dat er geen hetze tegen de garnalenvisserij ontstaat vanuit de provincie Noord-Holland door moties of andere uitspraken.

Verder blijft het CDA zich inzetten voor een goede balans tussen economie en ecologie, 50–50, ook voor de toekomst die er nog resteert voor het Waddenfonds.

Mevrouw **Haas** (PvdD) vraagt of zij het standpunt van het CDA correct begrijpt, namelijk dat de garnalenvisserij feitelijk vrij spel krijgt, inclusief enige gedragsregels, om de bodem van de Waddenzee leeg te halen, terwijl andere vormen van landbouw of akkerbouw zich moeten houden aan strenge regels van natuurvergunningen.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) is van mening dat er niet goed naar haar is geluisterd. De spreker legt uit dat er op dit moment afspraken worden gemaakt op ministerieel niveau om ervoor te zorgen dat de garnalenvisserij op een verantwoorde manier wordt uitgevoerd. Deze afspraken hebben tot doel goede randvoorwaarden te creëren, zodat de visserij een duurzame toekomst heeft, samenwerkt en in harmonie is met de natuurlijke processen, zoals dit in het verleden ook het geval was. De spreker benadrukt dat de garnalenvisserij al lange tijd bestond voordat het N2000-gebied werd aangewezen en dat de garnalenvisserij en de natuur heel goed samen kunnen gaan.

Gedeputeerde **Zaal** reageert op de inbreng vanuit de commissie in de eerste termijn.

- Er zijn vragen gesteld door de Partij voor de Dieren en GroenLinks over het percentage van 50% voor ecologie in het Waddenfonds. Het uitgangspunt blijft 50%, maar dit is over de gehele periode van het fonds en niet per jaar. Daarom kan het ene jaar meer zijn en het andere jaar minder. Er wordt gestuurd op deze verdeling door bijvoorbeeld bepaalde subsidieregelingen niet elk jaar open te stellen. Dit verklaart de variatie. Het verhogen van het percentage is echter niet eenvoudig, aangezien de percentages zijn vastgelegd in het bestuursakkoord met de andere partners. Als provincie Noord-Holland kunnen ze niet eenzijdig beslissen om een ander percentage te hanteren. Daarom houdt de provincie zich als betrouwbare partner aan de afgesproken percentages binnen het Waddenfonds.
- In de afgelopen jaren zijn er geen projecten met sportvissers of lood gefinancierd of gesubsidieerd vanuit het Waddenfonds. Dit is in het verleden wel gebeurd, maar daarmee is gestopt.
- Wat betreft de garnalenvissers heeft het Waddenfonds ooit € 10,3 miljoen beschikbaar gesteld voor het uitkopen van negentien garnalenvissers. Dit budget is nu uitgeput. De provincie verwacht dat de Rijksoverheid, zoals mevrouw Koning ook al opmerkte, maatregelen zal nemen voor garnalenvissers, waaronder mogelijk uitkoopregelingen.
- Naar aanleiding van de vraag van de heer Roosendaal geeft de gedeputeerde aan dat de evaluatie van het Waddenfonds zal plaatsvinden in 2027, wanneer het fonds ten einde loopt. Vervolgens zal deze evaluatie in 2029 worden voorgelegd aan de Provinciale Staten. Het Rijk speelt hierbij geen rol, aangezien de evaluatie volledig zelfstandig zal worden uitgevoerd.
- Het is jammer dat het Rijk heeft besloten te stoppen met het Waddenfonds, zoals door sommige aanwezigen werd benoemd. Er worden momenteel gesprekken gevoerd over hoe de toekomst eruit zal zien na afloop van het Waddenfonds. Deze gesprekken vinden plaats tussen de provincies onderling en met het Rijk. De rechtspersoonlijkheid van het fonds is ook ter sprake gebracht door de Partij voor de Dieren en D66. Op dit moment heeft de provincie Noord-Holland nog geen standpunt ingenomen, net zoals de provincies Friesland en Groningen. Als Provinciale Staten hier iets mee willen doen, zal de

provincie als geheel haar wens kenbaar moeten maken. GS volgt ook de uitspraken van de minister op dit gebied. De minister staat neutraal tegenover de rechtspersoonlijkheid van het fonds, op voorwaarde dat er samengewerkt wordt met andere Waddenlanden zoals Duitsland en Denemarken.

- Er is een vraag gesteld over de COVID-verhoging. In het Dagelijks Bestuur is afgesproken dat alle projecten tot 1 januari 2024 een beroep kunnen doen op deze verhoging, op voorwaarde dat ze gedurende een bepaalde periode eerder al subsidie hebben ontvangen. Er zijn specifieke afspraken gemaakt over dit onderwerp. Projecten kunnen hier rechten aan ontleen. Deze keuze is gemaakt vanwege de onvoorspelbaarheid van de situatie tijdens de COVID-pandemie, zoals ook in de provincie Noord-Holland te zien was. Op dit moment houdt GS vast aan de deadline van 1 januari 2024.

De heer **Mantel** (JA21) begrijpt dat er tijdens de coronacrisis keuzes zijn gemaakt en dat wordt gewaardeerd. Hij vraagt echter hoe de bedragen precies worden vastgesteld en op welke manier dit kan worden verantwoord. Hij merkt op dat het ene bedrag bijvoorbeeld heel specifiek is, zoals € 20.009, terwijl het andere bedrag € 3,2 miljoen is. De spreker wil graag weten hoe deze bedragen tot stand komen en of er nog inspraak mogelijk is over deze beslissingen.

Gedeputeerde **Zaal** zal kijken of zij daar een antwoord op heeft in de tweede termijn. Anders zal zij de vraag schriftelijk beantwoorden.

Tweede termijn commissie

Mevrouw **Haas** (PvdD) roept op om bij de subsidieverlening de focus te leggen op ecologie. De Partij voor de Dieren benadrukt dat zelfs bij economische activiteiten accenten kunnen worden gelegd. De Partij voor de Dieren overweegt dan ook om een motie in te dienen.

Mevrouw **Sijbenga** (BBB) verwijst naar een vierjarig onderzoek van het Duitse Thünen Instituut, waar wetenschappelijk bewezen is dat de garnalenvisserij nauwelijks de bodem verstoort. Ze vraagt waar de Partij voor de Dieren de informatie vandaan haalt dat er geen consensus is. Daarnaast merkt ze op dat er ook andere activiteiten zijn die impact hebben op de zee, zoals windmolens, tankers en zandwinning op economisch gebied. De spreker zou graag meer willen weten over hoe de Partij voor de Dieren hierover denkt en waarom Partij voor de Dieren zich voornamelijk richt op de schade door de garnalenvisserij.

Mevrouw **Haas** (PvdD) geeft aan dat er over veel onderwerpen wetenschappelijke consensus bestaat, maar over dit specifieke onderwerp zeker niet. De spreker biedt aan om later naar andere onderzoeken te verwijzen, waaronder die van de Waddenacademie.

Gedeputeerde **Zaal** reageert op de inbreng vanuit de commissie in tweede termijn:

- De gedeputeerde benadrukt dat het Waddenfonds geen subsidies verleent aan projecten die schade toebrengen aan de natuur. Dat is een belangrijk uitgangspunt en wordt ook nageleefd.
- Vervolgens legt zij uit dat de COVID-subsidie wordt berekend op basis van een percentage van de subsidie, in combinatie met de werkelijke schade. Bijvoorbeeld, als er schade is voor de dierenopvang als gevolg van COVID, moet de daadwerkelijke schade worden aangetoond en op basis daarvan wordt de subsidie berekend. Er is dus een specifieke methode achter dit proces.

Het voorstel van Gedeputeerde Staten is een neutrale zienswijze. Dat is de vraag die nu ter discussie ligt. Als Provinciale Staten het bestuursakkoord wil aanpassen, dan kan daarvoor een motie worden ingediend, maar dat staat los van het document dat momenteel ter bespreking ligt. Het is een meer fundamentele discussie die dan met elkaar moet worden gevoerd, dan de jaarstukken en de begroting.

Mevrouw **Haas** (PvdD) brengt een punt van orde naar voren. De spreker stelt voor om ofwel een amendement in te dienen op de zienswijze, ofwel een motie in te dienen om aandacht te vragen voor bepaalde zaken, zoals het bestuur van het Waddenfonds.

De voorzitter constateert dat dit onderwerp voldoende is besproken. De voorzitter concludeert dat Waddenfonds begroting 2023 en jaarstukken 2022 als besprekingspunt wordt geagendeerd voor de PS-vergadering van 30 mei 2023.